

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. In quo medio videat Deus futura contingentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

men ratione nostrâ cognoscuntur, vt possibilia, quâm vt iam actu posita, Deus enim scit, quid possit decernere, sic in eo signo, vel in sequenti cognoscere illa possit, prius ratione vt futura, quâm cognoscat illa vt existentia. Cum enim detur signum aliquod rationis, in quo intelligitur scientia simplex in Deo nondum posita scientia visionis, queritur vtrum Deus suum decretum cognoscat, vt possibile, Deinde vt futurum, postremò vt iam existens.

Triplex difficultas. Ratio dubit. est primò, quia Deus in aliquo signo rationis concipitur vt indifferens ad volendum & nolendum, & in sequenti signo concipitur determinatè volens, ergo in illo signo, in quo concipere potest se ipsum vt indifferentem, potest concipere se in sequenti signo volitum. Probo consequentiam, si detur signum aliquod rationis in quo Deus concipiatur nondum velle, potest in sequenti signo concipi volitum, sed in eo signo in quo concipiatur indifferens ad volendum, & nolendum, Deus concipiatur nondum velle, ergo in illo signo potest concipi volitum.

Secundò, Deus prius ratione cognoscit quid sua voluntas possit velle, quâm cognoscat quid actu velit, ergo prius ratione potest cognoscere quid sit volitum, cur? enim potest de cetera sua cognoscere vt possibilia, non potest cognoscere, vt futura, vel quare possibilias dicit solam prioritatem à quo, futurio autem dicit prioritatem in quo: In illud concipitur vt futurum quod concipiatur vt posterius alio, sed decretum liberum concipiatur vt posterius perfectionibus necessariis, ergo concipiatur vt futurum.

Tertiò, multa sunt de cetera conditionata quæ Deus ab æterno cognoscit, vt futura, v. gr. cognoscit, si filius me rogaret, ego decernerem mittere illi plusquam duodecim legiones Angelorum, ergo Deus sua etiam de cetera absoluta cognoscit vt futura. Probatur anteced. non potest Deus cognoscere per scientiam medium futurum conditionatum quin etiam cognoscat eadem scientiâ suum decretum conditionatum, sed cognoscit futurum conditionatum per talen scientiam, ergo cognoscit etiam decretum suum conditionatum, quod non potest cognoscere, nisi vt futurum.

Conclusio negans. Dico tertio, Deus non potest vlo modo cognoscere de cetera sua libera, vt futura, quamvis cognoscat illa, vt possibilia. Ita docent Vasq. disp. 65. c. 4. Arrubal. disp. 47. cap. 4. Herice disp. 7. cap. 9. Albert. tom. 1. q. 3. & 4. principio Philosoph. Granadus tract. 4. disp. 1. Moncæus disp. 3. cap. 17. Molina, Bæcanus, Turrianus, contra Suarez lib. 2. de scientia futurorum cap. 8. Ruiz disp. 26. se c. 4. Fonsecam & alios recentiores.

Probatio. Ratio autem est, quia illud non cognoscitur à Deo vt futurum, cuius existentiam in nullo instanti temporis realis Deus potest negare; sed in nullo instanti temporis realis Deus potest negare existentiam sui decreti: ergo Deus non potest illud cognoscere, vt futurum. Minor evidens est, quia cum omne Dei decretum æternum sit, nullum est instantis temporis in tota æternitate, in quo existentia de illo possit negari, nam quamvis præcisius possit cognosci, quin cognoscatur existens, manifestum tamen est quod de illo negari non potest existentia. Probatur ergo maior, futurio essentialiter dicir posterioritatem non tantum naturæ, vel originis, vel rationis, sed durationis; futurum enim est illud quod nunc non est, sed postea erit, quia includit formaliter, & explicitè duo instantia temporis, vnum in quo non est, alterum in quo est, sicut præteritum intelligi non potest, tunc esse præteritum quando actu est, quia dicit instantis temporis, in quo est, & alterum in quo non est. Ergo sicut Deus non potest cognoscere de cetera sua vt præterita, sic neque cognoscere illa potest vt futura.

Confirmat. quia vt aliquid dicatur futurum, non sufficit posterioritas à quo seu naturæ, rationis, vel originis, sed requiritur posterioritas in quo, id est temporis, alioqui Deus cognosceret diuinas personas vt futuras, quia sunt posteriores origine personis producentibus, sed de cetera Dei libera quamvis habeant posterioritatem à quo, respectu necessariorum non habent tamen posterioritatem in quo, quia in nullo instanti sunt de cetera necessaria, quin sint de cetera libera, ergo, &c. Hinc

Ad primam Resp. distinguendo antecedens, Deus in aliquo signo rationis concipitur vt indifferens negando actuale decretum, nego, præscindendo ab actuali decreto, concedo: vnde nego consequiam, quia vt aliquid affirmetur futurum, non sufficit quod in aliquo signo præscindere possit intellectus ab actuali eius existentia, sed debet illam etiam negare. Vnde ad probationem distinguitur maior, si potest in aliquo signo Deus intelligi nondum velle, negando illum actu velle, potest concipi volitum, concedo, si tantum potest præcisiuè intelligi nondum velle, nego.

Ad secundam, Resp. esse disparitatem inter futurum, & possibile. Quia possibile (vt aliâs monui) significare aliquando potest id quod non est, sed potest esse, non potest eo modo Dei decretum concipi vt possibile. Secundò, possibile significat id quod non implicat contradictionem, & sic quolibet existens dici potest possibile. Igitur concessio antecedente, consequentia negatur, quia cognoscere quid voluntas possit velle, non negat existentiam decreti pro eo tempore, quam existentiam negat, vt ostendi, futurio decreti: nam possibile præscindit omnino à tempore, cuius non significat ullam differentiam, præsens autem, futurum, & præteritum significant differentias temporis. Et futurum quidem pro uno tempore dicit negationem existentia, pro altero autem existentiam. Potest ergo Deus scire quid voluntas sua velit, non potest scire quid sit volitum. Quia illud est futurum quod concipiatur posterius alio, posterioritate in quo, non posterioritate à quo. De ceterum liberum est posterius decreto necessario posterioritate à quo, non in quo.

Ad tertiam Respon. etiam de ceterum conditionatum cognosci nullo modo posse, vt futurum, quia nullum Dei decretum esse potest, quod non sit æternum, Deus ergo non dicit si filius me rogaret cras, ego decernerem illi dare 12. Legiones Angelorum, sed ego decreuissim ab æterno illi dare. 12. Legiones Angelorum, quod non est cognoscere suum decretum vt futurum: vel si velis ego ab æterno decreui, quod si filius me rogaret, ego dare illi. 12. Legiones Angelorum. Sed de hoc decreto longa erit infensio disputationis.

SECTIO II.

In quo medio videat Deus futura contingentia.

Dixi haec tenus cognosci à Deo futura, nunc difficultius est dicere medium & motuum formale in quo illa cognoscit certò, & infallibiliter, nam cum omnis cognitio habeat obiectum formale, alioqui cognosceretur aliquid sine ratione cognoscendi, sic quoties cognitio est certa, requirit rationem formalem obiecti omnino certam, id est vt obiectum sub ea ratione quâm cognoscitur sit certum, alioqui (vt rectè notat S. Thomas) obiectum cognosceretur perfectius, quâm sit cognoscibile. Difficultas igitur est sane grauissima, quanam sit formalis illa ratio certa, & infallibilis, quæ ita connexa necessariò sit, cum futuro contingente incerto, vt sit ratio formalis illud cognoscendi certò & infallibiliter.

Ex

Ex variis autem sententiis in quas abiisse video Scholasticos, quatuor videntur celebriores quas suggillatum discutere lubet. Prima vtrum videantur in causis increatis, omnipotentia præsertim, & decreto. Secunda vtrum videantur in causis creatis, quæ sunt voluntas, & causæ morales. Tertia vtrum videantur in presentia reali ad aeternitatem. Quarta tandem vtrum videantur in se ipsis.

S. I.

Vtrum futura contingentia videantur in causa increata id est in omnipotentia, vel in decreto.

Inquirimus ergo, ante omnia medium hoc cognitionis certæ de re incerta intra ipsum Deum, in quo tria inveniri possunt quæ connexionem habent cum futuritione actus liberi, omnipotentia, Idea, decretum, & sicut si consideretur entitas sola omnipotentie, vel Idea, manifestum est ex dictis dispensatione præcedenti quod illæ non possunt esse medium cognitionis futurorum, cum entitas ipsa omnipotentie, vel Idea sit indifferens ad futuritionem, vel non futuritionem effectus, in causa vero indeterminata, & indifferente implicet effectum videri determinatum, ut sèpè dictum sumus in hac materia. Tota ergo difficultas reueluitur ad ipsum decretum quod Deus habet aeternum, vel prædeterminandi voluntatem, ut ponat talen actum, vel certè concurrendi cum voluntate ad talen actum. Obiectum primi illius decreti si esset, non posset aliud esse quam actus ipse futurus, obiectum ipsius posterioris decreti, quod sine dubio est, non potest aliud esse quam concursus Dei.

Decretum Dei.

Status controverbia.

Decretum absolutum.

Dabitur circulus.

Quid videt Deus ut se determinet.

ieciū ad agendum ex eo quod videat actionem Pe-ri futuram, si Deus concurret, sed Deus hoc videns non potest obiectu determinari, nam primò, illud est aliquid simpliciter necessarium, implicat enim ut Deus mecum concurrat quin ego agam, semper ergo Deus videt, si ego cum illa voluntate concurro ad amandum, amabit, atque ita semper determinaretur ad talen concursum præbendum in modo tam videt me odio habitum, si dederit concursum ad odium, quam videt me amaturum, si concursum derit ad amorem. Quare igitur magis determinabitur ad unum, quam ad aliud. Deinde implicat ut Deus videat actionem illam meæ voluntatis futuram, quin videat illam talen futuram in individuo, alioqui videret, & non videret, quia nihil existit nisi sit individuum, sed ante decretum suum quo determinet voluntatem ad individuum actus, non potest videre actionem voluntatis, ut talen in individuo, ergo ante decretum non videt Deus actionem voluntatis futuram, præsertim cum in Deo non sit cognitio vila confusa. Denique Deus non potest videre determinationem creatæ voluntatis existentem nisi videat omnes eius causas, sed ante decretum Deus non videt omnes causas, quarum una, est ipsum decretum, ergo ante decretum non videt determinationem voluntatis, quam propterea videre potest in decreto quod illam antecedit.

Dico primò, implicat ut Deus in decreto suo etiam antecedente videat futura, non solum contingentia, sed etiam necessaria tanquam in medio prius cogniti.

Rationem sèpè indicaui superius, quia decretum antecedens non potest esse medium prius cognitum determinans ad cognitionem futuri, si non possit prius cognosci decretum quam cognoscatur effectus futurus, sed implicat cognosci à Deo decretum prius quam cognoscatur effectus futurus, ergo in illo decreto, tanquam in medio non potest cognosci effectus futurus. Probatur minor, implicat prius cognosci decretum liberum quam cognoscantur ea per quæ constituitur ut distinctum ab actu necessario, sed non potest cognosci prout distinctum à necessario prius quam cognoscatur effectus futurus, quia non est distinctum à necessario nisi per connotationem talis effectus, quam solam supperaddit actu necessario, ergo implicat cognosci decretum prius quam cognoscatur effectus futurus. Atque ita ipsum effectum futurum cognoscere in decreto non erit aliud quam videre illum effectum futurum in se ipso.

Neque dicas, effectus futurus habet necessariam connexionem cum decreto necessitante, ergo implicat cognosci decretum prædeterminans quin cognoscatur effectus futurus, ergo in illo decreto tanquam in medio videri potest effectus futurus. Resp. conced. anteced. & primam consequentiam, sed negando secundam consequentiam. Nam fateor non posse cognosci decretum liberum, quin cognoscatur effectus futurus, sed nego decretum esse propterea medium ad cognitionem futuri, quia, ut dixi, non cognoscitur prius quam cognoscatur ipsum futurum, sine quo implicat cognosci decretum, atque ita cum decretum cognoscatur in se ipso, ipsum etiam futurum cognoscetur in se ipso.

Dico secundò, implicat ut Deus videat futura contingentia, quæ pendent à voluntate libera in decreto præbendi concursum, quod ita est absolutum, & efficax, ut semper sit dependens à voluntate, & conditionatum saltem virtualiter. Ita docent contra Richardum, Granadum Ruiz, & multos, Thomistas, Bellarm. Suares, Herice, aliique communius, etiam ipse Scotus, quem pro se aduersarij citant.

Ratio autem generaliter est illa quam sèpè indicaui, primò, quia illud non est prima ratio cognoscendi

Etiam si decretum est prædeterminans futura in eo non videntur.

Secunda conclusio.

Tota ergo controversia est vtrum decretum quod Deus haberet præbendo concursu voluntati liberæ sit medium illud formale, in quo Deus videt futuros actus voluntatis qui pendebunt à tali concursu.

Ratio autem dubitandi sicut difficillima est, quia primò, in eo decreto potest Deus videre futura contingentia, si illud est absolutum, efficax, & antecedens futuritionem effectus, sed decretum aeternum quod Deus habet præbendi concursum causis secundis, est absolutum, efficax, & determinatum, ergo in eo videri possum futura. Maior non videt egere probacione. Probatur minor illud decretum quo causatur effectus determinatus, non potest esse conditionatus, nam decretum quandiu manet conditionatum non potest influere in effectum, ut patet, quia manet suspensum, vñque ad positionem conditionis: neque potest esse inefficax, quia si est inefficax non ponit effectum, nec est indifferens ad utramque partem conditionis, alioqui non determinate ponere vnam potius partem quam aliam. Per istud decretum dandi concursum causa libera ponitur effectus determinatus: ergo illud decretum est absolutum, efficax & determinatum.

Secundò, illud decretum non potest esse conditionatum quin sit huiusmodi, ego decerno concurrere, si voluntas agat, vel si voluntas se determinet ad agendum, sed hoc non posse dici, manifestè probos; si enim hoc Deus diceret volo concurrere si voluntas agat vel si se determinet, Deus diceret, decerno concurrere si concurrat, nam actio & determinatio voluntatis, realiter est ipse concursus Dei, vel certè si agas de virtuali determinatione semper eadem difficultas est, quia illa includit saltem in obliquo determinationem formalem, atque ita semper diceret Deus vlo concurrere si concurrat.

Tertio, ut Deus dicat decerno concurrere hic & nunc, si Petrus velit, necesse erit ut determinetur ob-

Voluntas est indifferens posito decreto. cendi futurum contingens infallibiliter, quo posito effectus contingens nondum est infallibiliter futurus, sed posito decreto de præbendo concursu voluntatis liberae, effectus contingens nempe actus voluntatis nondum est infallibiliter futurus ergo illud decretum de præbendo concursu non est medium, & prima ratio in qua videatur futurum. Minor probatur, tunc futurum contingens nondum est infallibiliter futurum, quando voluntas est adhuc omnino indifferens ad illud ponendum, sed posito decreto Dei, voluntas est omnino indifferens ad agendum, vel non agendum, nam causa libera illa est, quæ positis omnibus præquisitis etiam in sensu composito potest agere, vel non agere (vt sapè probatum est) sed decretum de dando concursu est unum ex præquisitis ut patet, ergo illo posito, etiam in sensu composito voluntas potest agere, & non agere. Indò si voluntas eo posito non est indifferens, necessitatur antecedenter per hoc decretum cum necessitate autem antecedente stare non posse libertatem demonstrari potest. Denique decretum illud Dei de præbendo concursu, duplex cogitari potest; alterum remotum, & generale quo Deus dicit, volo concurrere ad omnes actus ad quos voluntas se determinabit, eo decreto posito clarum est quod voluntas est adhuc indifferens: alterum est decretum, speciale quo dicit, volo hic, & nunc dare concursum ad amorem potius quam ad odium, & hoc decretum si est absolutum simpliciter, & antecedenter ad omnem determinationem voluntatis facit necessitatem antecedentem, ergo posito eo decreto voluntas est indifferens, neque illud præcisè sumptum habet necessariam connexionem cum futuro contingente.

Neque dicas, Deum non facere hoc decretum nisi positâ scientiâ conditionatâ eorum quæ voluntas factura est, si præbeat illi concursum, ergo in hoc decreto positâ scientia conditionata videri potest futurum.

Sed contra nam primum, loquimur de decreto solitarii sumpto redit enim difficultas in quo medio Deus videat quod voluntas se determinabit ad amorem, si habeat concursum paratum ad amorem, vel ad odium in hoc enim est difficultas. Deinde etiam positâ scientiâ conditionatâ non potest decretum esse simpliciter absolutum, vt probabo statim, ergo eo posito semper voluntas est indifferens.

Quale sit hoc decretum. Secunda igitur pars explicat quod est in hac materia difficultatum, quale sit decretum illud dandi concursum, quo explicato plane sequitur quod in eo videri non possunt futura. Si enim illud decretum est aliquo modo conditionatum, & dependens à determinatione voluntatis, quam expectat, & sine qua non est efficax, & determinatum, certè implicat ut in eo videatur actus voluntatis liberè futurus. Sed illud decretum est huiusmodi, quod sic ostendo breuiter, ex his quæ prima secunda fuisus probauit.

Statuebam igitur primum, decretum istud quatenus præcisè se tenet ex parte Dei, & abstrahit à determinatione creaturæ, esse purè conditionatum, & indifferens ad utramque partem conditionis, si enim esset absolutum, independenter à determinatione voluntatis, determinaret voluntatem, & ab ea non determinaretur. Sed illud tamen decretum prout supponit scientiam conditionatâ determinationis creaturæ cui actu præbeat concursum esse absolutum & determinatum, dependens autem à voluntate atque aedò virtualiter conditionatum. Ratio est quia decretum purè conditionatum non potest influere in effectum efficaciter. Deinde in eo decreto ponere Deus vellit suum concursum si esset suus concursus, cum eadem sit actio Dei, & creaturæ.

Sed aliunde tamen implicat, ut illud decretum etiam positâ scientiâ conditionatâ sit ita determinatum, & absolutum, vt ne virtualiter quidem sit conditionatum & indifferens primum, enim si supponit

scientiam conditionatam determinationis voluntatis, est dependens ab illa determinatione voluntatis, & illam implicitè ac virtualiter includit ut conditionem, dicit enim implicitè non decernerem concursum, nisi viderem exigentiam voluntatis hoc est decretum esse virtualiter conditionatum ergo est virtualiter conditionatum. Deinde illud decretum simpliciter ab solutum etiam positâ scientiâ conditionatâ tolleret libertatem, quia tunc voluntas etiam posita scientia conditionata non est indifferens, quando habet aliquid determinatum in statu absoluto, quod non habet in statu conditionato, sicut si Deus post scientiam medianam, statueret prædeterminare voluntatem illa prædeterminatio tolleret libertatem, quia illa esset aliquid determinatum in statu absoluto, quod non erat præsumum in statu conditionato, sed istud decretum si esset simpliciter ab solutum, esset aliquid determinatum in statu absoluto, quod non erat præsumum in statu conditionato, quia illud decretum inferret necessariò effectum, ergo istud decretum etiam suppositâ scientiâ mediâ non potest esse absolatum simpliciter. Indò ut dixi implicat in terminis ut decretum supponat scientiam effectus liberè futuri, & non sit conditionatum saltem virtualiter. Deinde idem probatur quia implicat videri à Deo actionem Petri futuram sub conditione, quin videantur omnes illius causæ futuræ conditionatae, quarum una est, ipsum decretum, sed actio Petri ex suppositione talis decreti est necessaria, ergo actio Petri videtur in statu conditionato, ut necessariò futura, non autem liberè. Probatur minor, decretum illud absoluè positum habet necessariam connexionem cum effectu absoluè futuro, & necessariò illum inferit, ergo illud decretum ut conditionatè positum habet necessariam connexionem cum effectu conditionatè ponendo: nam sicut se habet decretum absoluè positum ad consensum voluntatis absoluè ponendum, sic se habet decretum conditionatè positum, ad consensum conditionatè ponendum.

Statuebam secundò, obiectum illud, quod Deus vident quando determinatur, hic & nunc ad ponendum concursum, esse non posse id, quod futura cùt voluntas, si operari posset à sola, quia sic voluntas esset libera dependenter à cognitione impossibili. Deinde scientia Dei practica non dirigeretur per aliquid operabile, sed per aliquid impossibile. Indò implicat ut Deus videat actionem illam creaturæ futurā, quin videat illam in individuo, sed implicat ut Deus videat actionem illam individuam existentem à sola creatura, ergo non potest videre, quid factura esset voluntas, si posset operari sola, sine Dei concursu.

Deinde non placent illi qui dicunt videri à Deo determinationem causalem, aut formalem conditionatè futuram, si detur concursus. Nam illi manifestū faciunt circulum (vt dixi) cum videat Deus fore suum concursum si sit suus concursus. Melius igitur, & facilius dici potest, id quod videt Deus per scientiam illam conditionatam, & per quod determinatur ad decernendum concursum, esse actionem ipsam voluntatis conditionatè futuram, si decernat Deus se illi accommodare non negando concursum, non dixi si sit concursus, quia hoc (vt dixi) esset circulus; concursus enim determinaret ad decretum concursus quod est prius concursu: sed dixi si Deus decernat se illi accommodare, quia non decernit absoluè, sic enim esset necessarium, vt voluntas ageret, non est autem absurdum vilius si Deus dicat, erit concursus meus realiter in actu secundo, si ex parte mea non desit actus primus ad concursum, vel si decreuerit dependenter à voluntate vt sit concursus. Tunc enim videri determinationem voluntatis conditionatè futuram dependenter à suis causis futuris conditionatè. Sed hæc alibi fuisus.

Ad primam Respond. ex prima conclusione quod Tom. I.

Quid vidat Deus.

M quamvis

90 Disp. III. De Deo. Quæst. III. Sect. II.

Solutio
primæ du-
bitationis

quamvis decretum esset simplicitè antecedens & ab-
solutum, etiam in eo vt medio effectus non posset
videri, cum effectus includatur in decreto. Deinde
iuxta tertiam conclusionem, distinguitur maior, si de-
cretum est absolutum, potest in eo videri futurum cō-
tingens, si est absolutum independenter à determina-
tione voluntatis ita vt non sit conditionatum virtualiter,
concedo: si sit virtualiter conditionatum, & de-
pendens à voluntate creata, nego in eo videri futurum.
Hoc autem decretum esse dependens à voluntate sa-
tis ostensum est.

Solutio
secundæ.

Ad secundam Resp. rectè ijs argumentis probari
decretum istud non esse purè conditionatum, sed non
probari quod illud ita sit absolutum consequenter,
vt sit virtualiter conditionatum; Deus enim non di-
cit, decerno concurrere, si voluntas se determinet, sed
decerno concurrere, quia video voluntatem acturam,
si decernam me illi accommodare non negando con-
cursum.

Solutio
tertiae.

Ad tertiam Resp. nihil etiam probari contra ea quæ
posui, de obiecto illo, quod Deus videns, determina-
tur ad dandum concursum. Nam cum Deus videat
voluntatem acturam si decreuerit se illi accommodare
probendo concursum, nego illud esse necessarium, sicut
est necessarium si Deus diceret, voluntas aget si ego
absolute decreuero concurrete non me illi accommodando,
sed cum dicat, si ego decreuero dependenter à
voluntate & cum conditione virtuali dare concur-
sum voluntas aget, nego illud esse necessarium, quia
posito tali decreto non semper voluntas aget. Ad id
quod additur, implicat vt Deus videat actionem meæ
voluntatis futuram, quin videat illam futuram talem
in indiuiduo. Resp. Deum non moueri per determi-
nationem aliquam voluntatis vagè sumptam, sed per
vniam determinatè sumptam; nunquam enim vi-
det determinationem voluntatis ad speciem & ex-
ercitium, nisi videat suam determinationem ad indi-
uiduum; dicit enim volo dare hunc numero con-
cursum, quia si decreuero me accommodare volun-
tati dando hunc concursum, voluntas talem producet
actum, non autem dicit, video quod voluntas faciet
aliquid, si ego dedero concursum, sic enim confusa es-
set illa cognitio.

Quanquam distingui etiam potest illa propositio.
Implicat vt Deus videat determinationem voluntatis
futuram, quin videat illam futuram talem in indi-
uiduo: implicat vt videat illam adæquatè vt futuram
concedo, implicat vt videat inadæquatè vt futuram
nego, videt illam adæquatè vt futuram, quando videt
illam vt futuram dependenter à suo decreto & à crea-
tura: videt autem inadæquatè quando videt illam fu-
turam dependenter à creatura. Videt enim creaturam
ad speciem & exercitium determinandam si ipse vo-
luerit se illi accommodare. Nam quamvis nulla sit
realiter in Deo cognitione confusa, non implicat tamen
concipi à nobis confusè & inadæquatè Dei cogni-
tionem, quæ in se omnino distingue est, reliqua iam
soluta sunt; dixi enim videri futurum conditionatum
cū causis suis futuris conditionatè, vt patebit ex q. 4.

§. II.

*Vtrum futurum contingens videatur in suis
causis creatis.*

DVæ tantum possunt excogitari causæ creatæ, in
quibus tanquam medio possunt videri futura
contingentia. Prima est entitas ipsa voluntatis libe-
tæ, in ea enim vt super comprehensa volunt cognosci
à Deo actus omnes eius liberos aliqui cum Molina
altera causa sunt causæ morales, id est, cogitationes,
& auxilia congrua cum quibus voluntas aget omni-
nō infallibiliter. Nam in illis cognosci actus volunta-

tis futuros, asserunt Conzales, Durandus, Granadus.
Loquor autem semper de ipsa nuda entitate causæ,
nam si sumatur causa vt determinata, iam includet
ipsam determinationem quæ non videbitur in causa,
sed in seipso.

Ratio autem dubit. est primum, quia non potest Prima du-
comprehendit causa, quin cognoscantur omnes eius effectus
effectus ex vi penetrationis ipsius causæ, sed Deus
comprehendit omnes causas liberas, ergo potest Deus
ex vi huius cōprehensionis omnes effectus illarum
cognoscere. Prob. maior, ex supradictis, implicat co-
gnosci cōprehensioni necessariam aliquam causam,
quoniam cognoscantur effectus eius necessarij, ergo im-
plicat comprehendit causam liberam, quoniam cognoscantur
eius effectus liberi, cum cōprehensionis sit cogni-
tio perfectissima rei alicuius, perfectius autem pene-
tratur voluntas si sciantur omnia eius decreta, quoniam
se ea ignorentur.

Secundo, vt effectus cognoscatur in causa sufficit
connexio necessaria tantum ex suppositione, & con-
tinentia illius effectus in causa, sed actus liber quem
voluntas est elicitora habet cum illa huiusmodi con-
nexione necessariam ex suppositione, contineturque
in illa, præsentim quando est instruta gratijs congruis,
ergo ille actus liber cognosci potest in illis causis.
Maior probatur, nam effectus contingens non po-
test habere necessitatem nisi ex suppositione, ergo
sue videatur in seipso, siue videatur in alio, semper
sufficit necessitas ex suppositione, quæ satis erit
vt videatur in suis causis cum quibus habet conne-
xionem necessariam ex suppositione.

Tertio, etiam in gratijs efficacibus videri possunt
actus voluntatis, si per illas inducatur moralis neces-
sitas, nam illa est tanta, vt sufficiens inducat certi-
tudinem, sed causæ istæ morales, moralem inducunt
certitudinem, & necessitatem, ergo effectus in illis
potest cognosci. Probo maiorem moralis necessitas
illa est, quia licet posset effectum non habere, tempe-
tamen illum habet, sed hoc sufficit vt videatur effe-
ctus in illis causis, ergo sufficit necessitas moralis.

Quarto, implicat cognosci gratiam efficacem vt sic
quoniam cognoscatur prout distinguitur à gratia suffi-
ciente, sed prout distinguitur à sufficiente infallibili-
ter causat effectum, ergo implicat cognosci gratiam
efficacem quoniam cognoscatur effectus, ergo in causis
moralibus videri possunt effectus fururi. Confir. quia
Deus cognitæ efficacij gratia, prædestinat hominem,
ergo in gratia efficaci cognoscit voluntatis con-
fusum. Denique posito quod Deus per scientiam con-
ditionatam cognoscat, si dedero Petru talem gratiam,
consentier, dicatq; volo dare gratiam, non potest non
videre consernum voluntatis posita tali gratia.

Dico primum, in entitate voluntatis nude confide-
rata implicat vt Deus cognoscat futura contingentia
ita omnes communiter contra Molinam, & Bicanum.

Ratio sèpè hoc loco afferenda est, quia in causa
prorsus indifferente ad operandum, vel non operan-
dum, non potest magis cognosci operatio futura,
quoniam non futura, sed entitas voluntatis secundum se
sumpta, est omnino indifferens ad operandum, vel
non operandum, ergo in ea non potest magis ostendi
operatio futura, quoniam non futura. Maior probatur,
quia voluntas non potest magis cognoscere vnum quoniam
aliud, nisi quia causa magis est continens vnum quoniam
aliud, sed si causa est omnino indifferens ad utrumque,
non est magis connexa, neque continet magis
vnum quoniam aliud, ergo non potest magis ostendi
vnum quoniam aliud.

Neque dicas, voluntatem esse quidem ex se in-
differentem, & indeterminatam ad futuritionem,
& non futuritionem, sed esse tamen rationem cog-
noscendi rem futuram, quia liberè se determinab-
ad

Textus.

Quarta.

In volu-
tate crea-
tæ non vide-
tur.

Nec in
causis mo-
ralibus.

ad rem futuram. Sed contra, nam videre futurum contingens in voluntate propterea ad illud determinabit, est videre illam determinationem in se ipsa, non autem in entitate voluntatis ut comprehensa, quia tunc ratio cognoscendi determinationem voluntatis futuram, non est perfectio voluntatis, sed est ipsa determinatione futura, quare enim utrum illa videatur in causa seu in voluntate nuda sumpta. An vero in se ipsa in voluntate sola non videtur, ergo in se ipsa.

Dico secundo, Deus non cognoscit futura contingentia in causis moralibus, seu in gratiis congruis praesertim sumptis in actu primo, propterea antecedunt effectum. Ita fuisse probant Suares, Vasques, Hericce, Alarcon.

Ratio eadem est, quia in eo medio non potest cognosci effectus determinatus, in quo non habet esse determinatum, nam eodem modo cognoscitur effectus in causa quo est in causa, sed consensus voluntatis libera non habet esse determinatum in causis liberis ut in actu primo consideratis ergo in illis non cognoscitur. Probatur minor, in eo futurum contingens non habet esse determinatum, quo posito voluntas est adhuc indifferens ad agendum, vel non agendum, sed positis illis auxiliis voluntas est adhuc indifferens, & potest adhuc non agere ergo, &c. Deinde illud quo posito potest adhuc consensus voluntatis non est, non potest esse medium ad certam, & infallibilem eius cognitionem. Huiusmodi sunt causae ista morales, ut dixi: ergo illae non sunt medium, &c.

Neque dicas secundum, supposita scientia conditionata, posse cognosci futura in causis moralibus eo ipso quod Deus decernit eas ponere. Sed hoc iam reiectum est, quia sermo hic est de causis moralibus praesertim sumptis, statim enim erit quæstio in quo medio videat Deus conditionata has causas morales habituras effectum, si dentur a Deo, cum tamen possint illum non habere, non enim potest videre in entitate talium mediorum, ergo debet videre in aliquo alio quod habeat connexionem necessariam cum effectu.

Neque dicas secundum, ideo cognosci tamen conditionata tamen absolute, efficaciam infallibilem horum mediorum, quia quamvis effectum possint non habere, infallibiliter tamen illum habebunt. Sed contra, nam cognoscere illam efficaciam causarum moralium, quia effectum sunt habitus, quem possunt non habere, non est cognoscere ipsum effectum in virtute cause in actu primo, sed est cognoscere illum in se ipso, & efficaciam cause in effectu cognoscere, non effectum in efficacia cause.

Ad primam Resp. disting. maiorem, non potest cognosci causa, quin cognoscantur eius effectus ut possibles, concedo, ut futuri aut existentes nego. Quia virtus cause præterim libera (ut dixi) non magis penetratur quando cognoscitur quid actu faciat, cum per hoc non crescat eius perfectio. Vnde ad probacionem nego, quod in causis etiam necessarii praesertim sumptis, ex earum penetratione videantur effectus actu existentes cum causa secunda non determinet ad individuum, & non magis penetreretur perfectio cause, quando cognoscitur actu agere, si autem videantur in illis effectus necessarii, quoad speciem, & exercitum, non videantur in illis praesertim sumptis, quanquam etiam disparitas est, quia cause necessariae determinatae & necessariam connexionem habent cum effectu, non autem libera.

Ad secundam Resp. negando sufficere connexionem necessariam ex suppositione contingentia ut effectus cognoscatur in causa, quomodo autem in se ipso cognosci possit futurum contingens, dicitur postea. Nunc tantum disparitatem affero, quia cognoscere effectum ex suppositione contingentia non est cognos-

cere illum effectum in ipsa causa, in qua suppositio illa contingens non cognoscitur, sed est illum cognoscere in se ipso.

Ad tertiam nego, certitudinem, & necessitatem moralem, quam inducit gratia efficax, posse sufficere ad fundandam scientiam Physicæ infallibilem, qualis est scientia Dei. Deinde nego, quod gratia efficax præcise sumpta, & abstrahendo à determinatione voluntatis inferat necessitatem moralem, quia non potest esse talis efficacia, nisi connotet consensus voluntatis, per quem compleetur, ut intelligatur efficax.

Ad quartam Resp. gratiam efficacem ex veteri sententia ita esse in actu primo efficacem, & distinctam à sufficiente, ut includat connotatiæ actum secundum. Id est cognoscere gratiam efficacem ut efficacem, & distinctam à sufficiente, non est cognoscere solum actum primum, sed est cognoscere actum primum simul & secundum. Vnde ad argumentum distinguitur maior, non potest cognosci gratia efficax ut sic propterea est purè in actu primo præcindendo ab actu secundo, nisi cognoscatur, propterea differt à sufficiente nego: non potest cognosci gratia efficax propterea dicit actu primum & secundum, quin cognoscatur, propterea differt à sufficiente concedo, vnde sequitur cognosci non posse gratiam efficacem, propterea dicit actu primum & secundum, quin cognoscatur effectus futurus, sed posse cognosci, propterea est præcise actus primus, quin videatur effectus infallibiliter futurus, quod est effectum in seipso videri, quando videretur in gratia efficaci, ut efficaci, sicut dixi, quod videre effectum in voluntate determinata, est videre effectum in seipso.

Ad confirmationem Resp. Deum prædestinare hominem cognitam efficaciam gratiæ, tamen in actu primo, tamen in actu secundo, non autem cognitam efficaciam gratia solum in actu primo, & specificatiæ. Fator cognosci posse à Deo posita scientia conditionata, quid voluntas factura sit, sed hoc est videre illum effectum futurum in seipso, posita tali gratiæ, non est autem videre in tali gratiæ.

§. III.

Vtrum futura contingentia videantur in presentia reali ad Dei aeternitatem.

In hac quæstione, de qua summâ contētione disputari video, nihil esse potest difficile præter vocum explicationem, quæ datâ cessare necesse est omnem controversiam.

Aeternitas
Dei est tota
simul.

Certum est igitur primò, aeternitatem Dei, quæ duratio eius est, esse totam simul, & ita indivisibilem intrinsecè, ut excludat successionem omnem intrinsecam; hoc enim nihil significat aliud, quam Deum ita perseverare ab aeterno immutabilem, ut nihil ei noui accedere possit, aut decedere, quia quidquid est in Deo, est summum necessarium, & immutabile. Sed ita tamen aeternitas Dei est tota simul & indivisibilis, ut virtualiter sit successiva & divisibilis, quia Deus secundum se totum nihil acquirens, aut amittens omni coexistere potest tempori, quando illud tempus est. Quo etiam modo immensitas Dei, per quam replet omnem locum, est indivisibilis formaliter, & divisibilis virtualiter, quia sic est totus Deus in toto spatio possibili, ut totus etiam sit in quolibet eius puncto: similiter enim aeternitas est tota simul, quia in quolibet instanti est totus Deus absque ulla mutatione, & est successiva virtualiter, quia secundum se totum prorsus immutatus omni tempori coexistit, modò illud sit. Itaque ut vides, tamen aeternitas, tamen immensitas dicunt unum in recto, & alterum in obliquo, in recto perfectionem intrinsecam omnino indivisibilem, in obliquo, aeternitas omne tempus, immensitas omne spatiū.

M 2

Certum

Tom. I.

Solutio
primæ di-
bitionis.Solutio
secundæ.

Æternitati
omnia sūt
præsenzia.

Certum est secundò, triplicem esse posse sensum illius propositionis [omnia sunt præsentia Deo in æternitate [Primus est, obiectu sunt Deo præsentia, eo quod Deus eorum essentiam, & existentiam eodem modo sibi repræsenteret, ac si realiter essent præsentia, & existentia. Secundus est, realiter præsentia sunt æternitati Dei secundum aliquam partem eius virtualem, id est eo tempore sunt præsentia æternitati quo ipsa existunt, quo autem tempore non existunt non sunt præsentia. Aliud enim est quod æternitas sit tota simul, aliud quod contineat omnia simul, seu quod omnia simul ei coexistant ut dicetur statim. Tertius sensus est, omnia futura realiter coexistunt æternitati Dei ab æterno, etiam tunc quando non sunt. Itavt verum sit dicere, nunc Anti-Christus est præsens realiter æternitati Dei, hoc est esse præsens æternitati Dei adæquate sumpta, in altero autem sensu res est præsens æternitati Dei sumpta inadæquate, secundum id quod dicit in obliquo, hoc posito.

Celebris inter Thomistas sententia est, cuius Cajetanus se primum inuentorem esse profitetur q. 14. art. 13. Medium in quo Deus ab æterno videt futura contingentia, esse præsentiam realem, quam habent ab æterno cum diuina æternitate adæquate sumpta; ut autem explicent quomodo illud quod non existit ab æterno, possit ab æterno esse præsens, & coexistere Dei æternitati, duplex distinguit (nunc) alterum est (nunc temporis) cui contingentia coexistunt successiū, cum sint in alia, & alia differentia temporis, aliud est (nunc æternitatis) cui omnia coexistunt simul, cum illud sit totum simul. Ideoque omnia, quæ dicuntur præsentia, futura, præterita, prout comparantur ad nunc temporis quod est successiu, non sunt nisi præsentia prout comparantur ad nunc æternitatis, quod est simultaneum. Vnde colligunt non esse mirum quod futura cognoscantur intuitiu, cum Deus realiter habeat illa præsentia in sua æternitate; visio enim intuitiu esse potest vbi obiectum est præsens realiter.

Prima
dubitatio.

Ratio dubit. primò est, quia sapissimè asserunt Patres omnia esse præsentia Deo in æternitate, & illi nihil esse futurum, & præteritum, sed quod est præsens, potest in illa præsentia cognosci, ergo futura possunt cognosci à Deo ut præsentia in nunc æternitatis, non mensura intrinseca, quia non sunt, sed mensura extrinseca, quæ est æternitas. Maiorem probare invile est, cum hoc apud Patres vulgatissimum sit. Augustin. lib. de cognitione vera vita, c. 31. *Nihil præteriti ei decedit, nihil futuri ei accedit, sed quidquid est, vel fuit, vel erit, totum ei præsens adest*, lib. 4. de Trinit. cap. 17. *Apud Deum præterita, & futura sunt*, lib. 5. cap. 16. *Apud Deum nec præterita transiunt, & futura sunt facta sunt*. Idem aut lib. 15. c. 7. & lib. 10. Ciu. c. 12. Idorus de Summo bono c. 8. *In Deo, nec præteritum, nec futurum cernitur, sed in Deo præsentia omnia dicuntur, quia æternitate sūa cuncta complectitur*. Alios omittit.

Secunda
dubitatio.

Secundo, implicat ut æternitas tota simul & omnino indiuisibilis, ambiat totum tempus, præsens, præteritum, & futurum, quin omnia illi coexistant simultaneè, sed æternitas Dei tota simul ambit totum tempus præsens, præteritum, & futurum, ergo illi omnia coexistunt simultaneè. Probat. maior, rei quæ non existit nisi simultaneè, nihil potest coexistere nisi simultaneè, sed æternitas Dei existit simultaneè ergo nihil illi coexistit nisi simultaneè. Nam rei omnino indiuisibili nulla res potest coexistere nisi coexistat toti.

Tertia du-
bitatio.

Tertiò, cognitione intuitiu fertur necessariò in rei ut præsentem, & existentem hic & nunc quando fit visio, sed Deus ab æterno intuitiu cognoscit futura, ergo illa sunt ab æterno præsentia Deo. Confirmat.

nam si omnia non sunt præsentia Deo in nunc æternitatis realiter, explicari non potest, quomodo in Dei æternitate non sit præteritum & futurum, atque adè successio.

Dico primò, futura contingentia non possunt videri à Deo, in præsentia reali quam habeant ab æterno cum æternitate Dei. Ita ex variis Patribus, & ex S. Thoma probant evidenter Suares, Vasques, Arribalz, Herice, Ruiz, sequuti etiam doctissimos Thomistas Aegidium Romanum, Syllestrum, Dezam, Heruæum, quos immerito deserunt Bannes, Nauarreta, Gonsales, Zumel, & alij communiter recensiones Thomistæ Cajetanum sequuti, contra quos.

Ratio prima sit, quia si futura essent ab æterno præsentia æternitati Dei, & in ea præsentia Deus illa videret, esset necesse illa existere in se ipsis ab æterno, consequens est contra lumen fidei, & contra lumen rationis, nam illa essent futura, ut supponitur & non essent futura, quia existerent ab æterno, ergo futura non habent ab æterno præsentiam realem cum Dei æternitate. Probatur maior, ut aliquid sit

Prima
probatio.

Præsens alteri, debent ambo sibi mutuè coexistere, sed nihil coexistere potest alteri, nisi existat simul cum altero, nam coexistentia, est duorum simul existentia, ergo nihil potest esse præsens Deo ab æterno, nisi habeat existentiam in se ab æterno. Maior ex terminis nota est, in modo est modus etiam loquendi Thomistarum qui dicunt futura coexistere Dei æternitati. Minor etiam est manifesta, nam ut duo sibi coexistant, necesse est, ut tunc unum habeat existentiam, quando alterum, illam habet, nam coexistere est simul existere, ut coexistam huic diei necesse est ut tunc sim quando est dies: ut coexistam localiter alteri, oportet ut sim simul cum illo in loco: ergo si futura coexistunt ab æterno Dei æternitati, existunt simul ab æterno, & Deus, & futura. Confirmat. evidenter si futura coexistunt Dei æternitati ab æterno, æternitas Dei est ab æterno mensura existentia futurorum, sed ut unum mensuraret aliud, non sufficit existentia mensura, sed requiritur existentia etiam rei mensurata, ergo si futura realiter coexistunt Dei æternitati, existunt necessariò ab æterno.

Dices committi æquiuocationem quia sit transitus à nunc æternitatis in quo creaturæ sunt simul, ad nunc temporis, in quo sunt successiū, neque sunt ab æterno.

Evasio.

Sed contra manifestè, nulla res coexistit ab æterno nunc æternitatis, quin coexistat illi nunc, secundum id quod dicit tūm in recto, tūm in obliquo, sed nunc æternitatis ab æterno dicit in recto Dei existentiam, & in obliquo dicit omne tempus cui coexistit id est omne nunc temporis, ergo nulla res coexistit nunc æternitatis ab æterno, quin coexistat omni nunc temporis æterni. Maior clara est nam æternitas Dei ut sic, essentialiter dicit tūm rectum, tūm obliquum & eo dempto cessat esse æternitas, vnde argumentor. Quando duo simul existunt, implicat, ut coexistant vni, quin coexistant alteri, sed nunc æternitatis, semper coexistit alicui nunc temporis; semper enim æternitas Dei coexistit alicui tempori, ergo implicat, ut coexistam nunc æternitatis, quin coexistam alicui nunc temporis, ergo si coexistant ab æterno nunc æternitatis, coexistam omni nunc temporis: quæ sanè aperta demonstratio est. Nam sicut in tempore non possum coexistere nunc æternitatis, quin coexistam hodierno tempori, sic neque possum ab æterno coexistere Dei æternitati, quin coexistam æterno tempori.

Secundo, immensitas Dei non minus est indiuisibilis & tota simul in loco quilibet, quam æternitas est tota simul in omni tempore, ergo si futura sunt præsentia Deo pro omni tempore, ex eo quod æternitas

Dei

Dei sit indiuisibilis & tota simul, omnia etiam erunt praesentia immensitati Dei pro omni loco. Et sic, quia ego Lugduni sum praesens immensitati Dei, ero etiam praesens Romae. Probo consequentiam, propter simultaneitatem & indiuisibilitatem aeternitatis, implicat ut sim illi aliquo tempore praesens, quin sim semper praesens, ergo propter eandem indiuisibilitatem implicat, ut sim alicubi praesens immensitati Dei, quin sim ubique praesens. Neque nulla potest afferri disparitas.

Tertia probatio. Tertiò denique, implicat esse simul existentiam & praesentiam formae, & eius negationem, sed si futura sunt realiter praesentia Deo, existentia formae, & eius negatio sunt simul, quod probo, quae sunt simul cum aliquo tertio sunt simul inter se, sed praesentia rei futura v.g. Antichristi, & eius negatio, sunt nunc existentes simul cum Dei aeternitate, ergo sunt etiam inter se simul existentes. Minor est clara, quia hodie est negatio Antichristi, & tamen hodie videtur à Deo ut praesens aeternitati Dei, ergo illa praesentia, & eius negatio sunt simul.

Dico secundò, neque possunt à Deo videri futura in praesentia obiectiva cum aeternitate Dei tanquam in medo.

Ratio est, quia cognitione futurorum, non est medium in quo Deus cognoscit futura, sed praesentia hæc obiectiva est cognitione futurorum, ergo illa praesentia obiectiva non est medium, in quo Deus cognoscit futura.

Dico tertio, futura contingentia videntur à Deo ut praesentia aeternitati Dei sumptæ inadæquatæ, seu pro eo tempore quo illi coexistunt.

Ratio est, quia hoc est videre futura immediatè in se ipsis ut dicerit statim.

Solutio primæ dubitationis. Ad primam Resp. Patres illos omnes verè dicere, quod omnia sunt praesentia Deo ab aeterno, quia sunt obiectiva praesentia Deo, cum cognoscantur ab eo distinctè ab aeterno, quo modo nihil cognitioni Dei esse potest futurum, aut præteritum, non ex parte obiecti, sed ex parte cognitionis, quæ cum eadem claritate semper tendit in obiecta. Sanct. autem Thomas quando dicit omnia futura cognosci à Deo in praesentia cum aeternitate Dei, omnino loquitur de praesentia quam habent eo tempore quo sunt, cum aeternitate sumptæ inadæquatæ, non autem de praesentia quam habeant ab aeterno cum aeternitate adæquatæ sumptæ.

Solutio secundæ. Ad secundam Resp. magnam æquiuocationem esse in illa voce (simultaneè) vel enim illa particula se tenet ex parte ipsius aeternitatis, vel ex parte rei, quæ illi coexistit, si ex parte ipsius aeternitatis, certè cum illa sit tota simul, nihil coexistit illi, nisi toti simul: si sumatur ex parte rei coexistentis, falsum est, quod illa simul illi coexistat, quomodo? enim tempus successivum poterit illi simul coexistere. Itaque ad argumentum, Respond. quod omnia tempora coexistunt aeternitati Dei tunc quando sunt, non tota simul, sed illi toti simul. Deinde sèpè dixi aeternitatem Dei secundum id quod dicit in recto esse totam simul, non secundum id quod dicit in obliquo. Vnde vides ad argumentum, distinguere maiorem, & minorem: nihil ergo coexistet aeternitati, nisi coexistat illi simultaneè, tunc quando existet, & quidem simultaneè secundum id quod aeternitas dicit in recto, non secundum quod dicit in obliquo.

Solutio tertiae. Ad tertiam Resp. primò quidem negando maiorem, quia cognitione rei ut est in se, seu non instar alterius, est verè intuitiva ut dixi, siue illa sit praesens siue non; si enim Deus daret mihi speciem rei absensis, verè illam viderem. Deinde distinguere potest eadem maior, cognitione intuitiva est cognitione rei ut praesens pro aliqua differentia temporis concedo, rei ut praes-

sens pro tunc quando est visio nego. Ad confirmat. Respond. quod in Dei aeternitate secundum id quod dicit in recto non est præteritum, & futurum, quia illa est perfectio intrinseca Dei, mutationis incapax; est autem præteritum, & futurum secundum id quod dicit in obliquo, quia connotat tempus successivum. Inde si velis in aeternitate Dei adæquatè sumpta, nihil est præteritum, aut futurum, quia illi omnia sunt praesentia eo tempore quo sunt. Sed Patres tamen quando dicunt nihil esse præteritum, aut futurum Deo loqui tantum videntur de praesentia obiectiva, quia scilicet nihil est quod Deus non æquè distinctè cognoscet, ac si esset praesens.

S. IV.

Petrum futura contingentia videantur in se ipsis.

Relectis omnibus medijs, in quibus Deus videat futura, sequitur ut sine ullo medio illa videat, id est immediate, quod est videre futura in se ipsis, sicut cum video Petrum præsentem sine medio illum video, quia video illum in se ipso.

Triplex dubitatio.

Ratio tamen dubitandi est primò, quia id in quo tanquam obiecto formalis videtur obiectum est id quod specificat cognitionem, quæ sine dubio specificatur ab obiecto formalis, sed nulla res creata specificare potest cognitionem diuina, quæ alioqui esset dependens ab obiecto, & ab eo sumeret speciem, ergo nulla res creata videri à Deo potest in se ipso.

Secundò, cognitione necessaria, & infallibilis fundari non potest in aliquo fallibili, sed futuritio rei contingentis est fallibilis, ergo cognitione infallibilis non potest in ea fundari. Neque dicas sufficere necessitatem ex suppositione, nam hinc planè sequitur posse cognosci futura in voluntate, vel in causis moralibus, quæ habebunt effectum infallibiliter ex suppositione, est enim prorsus eadem ratio, vel afferatur disparitas, cur in causis connexis necessariò ex suppositione non possint futura cognosci, possint autem in se ipsis cognosci, quia erunt necessariò ex suppositione.

Tertiò, illud in quo videtur obiectum, est obiectum primarium & motuum, sed nulla creatura esse potest obiectum primarium, & motuum diuina cognitionis, ergo nulla creatura esse potest id, in quo aliquid videtur, ergo futurum videri non potest in se ipso. Deinde si res futura est obiectum terminarium duntaxat, debet assignari aliquod obiectum motuum; de illo enim solo queritur, sed illud nullum aliud assignatur, ergo res futura est obiectum motuum.

Dico primò, Deus immediatè cognoscit futura contingentia in se ipsis, ita docent cum S. Thoma art. 13. Durando, Gabriele, Suarez, Molina, Vasquez, Herice, Lessius, Alarcon, & alij plurimi.

Ratio est, quia ut alii dixi, omne quod est in se ipso determinatè verum, & cognoscibile, potest in se ipso determinatè cognosci, nam cognoscibile illud est quod potest cognosci, sed omne futurum est in se determinatè verù ut probauit, ergo potest in se determinatè cognosci. Deinde nulla est causa in qua cognosci possit futurum contingentis ut probatum est, neque ullus effectus necessariò connexus, quia prius res est futura quam ullus eius effectus futurus sit, ergo necessè est, ut videat illud in se ipso. Denique intellectus ille dicitur infinitus in genere intellectus qui omnia intelligit eo ipso quod sunt intelligibilia, intellectus diuinus huiusmodi est, ergo, &c.

Dico secundò, etiamsi Deus futura cognoscet in se ipsis, illa tamen nullo modo dici possunt obiectum motuum, & primarium diuina cognitionis, sed terminarium, & secundarium.

Ratio patet ex dictis de cognitione possibiliis in

se ipsis. Nam quia cognitione diuina prout terminatur ad essentiam, & personas est infinitè perfecta, non potest specificari ab obiecto vlo creato, illud enim non est obiectum primarium & specificatiuum cognitionis quo sublato cognitione manet æquè intinēce perfecta, sed sublato futuro, cognitione Dei maneret æquè intrinsecè perfecta, ergo illud futurum quantumvis in se ipso immediate cognoscatur, non est tamen specificatiuum cognitionis diuinae, vide dicta in fine questionis secundæ.

Ad primam Respondebam, cognitionem Dei specificari ab obiecto formali primario, non à formalis secundario, & terminatio: quia cognitione infinitè perfecta per obiectum primarium, specificari ab alijs obiectis non potest, quantumvis illa sint obiecta formalia, quia non sunt formalia primarij, & motiū sed terminatiū tantum.

Neque dicas, actum Dei liberum formaliter ut liberum, specificari ab obiecto contingenti, quia eo sublato non esset liber. Respondeo actum liberum non specificari ab obiecto contingenti, quia eo sublato actus Dei manet liber secundum totam perfectionem intrinsecam, & entitatiū actus liberi, quamvis non maneat liber secundum complementum extrinsecum.

Ad secundam Resp. futuritionem rei contingentis esse fallibilem antecedenter, sed consequenter esse infallibilem ex suppositione quod res sit futura: sicut visio rei presentis est infallibilis, cum implicet rem futuram non esse futuram. Neque hinc sequitur quod cognoscere æquè possit in voluntate, vel causis moralibus præcisè prout antecedunt, & non includunt effectum, quia ut sic non habent connexionem vlo modo necessariam cum effectu, sed sequitur tantum quod futurum possit cognosci in causis prout includunt ipsum futurum quod est, futurum in se ipso cognosci ut sèpè monui.

Ad tertiam, negata est illa maior, quod in cognitione infinita, illud omne in quo aliquid videtur sit obiectum motiū, & primarium, quia si cognitione illa sit infinitè perfecta per aliquod aliud prius obiectum, iam omne aliud obiectum erit terminatiū & secundariū, res ergo futura videtur in se ipso non primarij & motiū, sed secundarij & terminatiū, nego autem esse necesse ut primarij & motiū videatur in vlo alio; satis enim est quod ipsa videatur in se ipso terminatiū, à cognitione infinitè perfecta.

QVÆSTIO IV.

De scientia Dei conditionata.

Hæc est celebratissima illa scientia futurorum conditionalium, toties defensa, toties impugnata, mirabilium omnium Dei operum conscientia, conciliatrix gratiæ atq; prædestinationis cum creati libertate, scientia decretorum, scripserunt pro eius defensione gravissimi huius ætatis Theologi, quorum doctrinam de hac scientia video totam ad tria capita posse reuocari. Primum sit eius existentia. Secundum quidditas & nonnullæ proprietates. Tertium obiectum materiale, & formale.

SECTIO I.

Existentia scientia Dei conditionata.

Futurum
conditiō-
natum.

Certum est primò futurum conditionatum illud Cappellari quod reuera erit ex suppositione quod ponatur conditio aliqua, v. g. peccatum Petri quod erit, si ancilla eum interroget, est futurum conditionatum, sicut futurum absolutum dicitur illud, quod

erit independenter ab omni conditione: propositio de futuro conditionato dicitur illa, quæ enunciatur aliquid futurum, aut non futurum si ponatur aliqua conditio, si Petrus interrogetur ab Ancilla peccabit; scientia ergo conditionata vocatur illa quæ cognoscitur aliquid futurum, si ponatur aliqua conditio. Dicitur enim (conditionata) quia tendit in obiectum conditionatum, non quod ipsa sit in se conditionata, est enim actus verè absolutus, & dicitur (conditionata) ratione obiecti tantum.

Triplex
propositio
de futuro.

Certum est secundò, propositionem de futuro conditionato esse posse triplicem, prima est disparata, in qua conditio nullam habet connexionem cum effectu, vt si des Petro librum, turca egredietur Constantinopoli. Secunda dicitur necessaria, in qua conditio connexionem habet necessariam cum effectu, si Petrus currat, mouebitur: haec propositio semper illatua est, quia est vera ratione consequentia, Petrus curret, ergo mouebitur. Tertia dicitur contingens, in qua conditio habet connexionem aliquam cum effectu, sed contingentem duntaxat, vt si Petrus vocetur, consentiet. Haec propositio non potest esse illativa, nec vera ratione consequentia, sed solum ratione consequentis. Falsum enim est dicere Petrus vocabitur, ergo consentiet, quia positâ vocatione Petrus consentire potest, vel dissentire. Propositio ergo est solum enunciatio. Similiter propositio conditionata interdum habet conditionem, quæ de facto ponetur, atque adeo enunciatur euentum reuera futurum, vt si Ancilla Petrum interroget, negabitur ab eo Christus, interdum habet conditionem quæ non ponetur nec effectus, si in Tyro, & Sidone, &c.

Qualis sit
illa condi-
tio.

Certum est tertiò, quod in omni propositione, in qua enunciatur aliquid vel præteritum, vel futurum sub conditione contingentem habente connexionem cum effectu, semper (quod valde notandum est) in illa conditione, includuntur omnia principia quæ necessarij exiguntur ad illius effectus productionem, cum enim v.g. dicitis si Petrus vocetur, consentiet, sub illa conditione vocationis continetur etiam quidquid ad illum consensum requiritur, v.g. decretum de præbendo concurru & alia huiusmodi; nam si Deus vocaret Petrum, & decreuerit non concurrere ad eius conversionem, certè ille consensus non esset futurus positâ vocatione: his positis. Nulla hoc seculo inter Theologos illustrior est controvèrsia, quæ de hac scientia futurorum, sub conditione connexionem non habente necessariam cum effectu, qui dicitur futurus positâ eâ conditione. Nam eam omnino negant constantissimè recentiores Thomistæ sed deinceps tamen, iu argumentorum coacti sunt, aliquam in Deo futurorum istorum, scientiam admittere, dixerūt vero alij eam probabilem duntaxat & conjecturalē esse, vt Curiel, Ledesma, Cabrera, Cabezudo, Nauerrera: alij mox aduententes effigij huius, malè tutas latebras, ad quas sine diuina iniuria recurrere nemo possit, maluerunt humanæ libertatis iure violato, dicere admittendam in Deo esse infallibilem illam scientiam, sed posteriorem decreto absoluto & antecedente, v.g. si talis conditio ponatur, ego physicè Iudam prædeterminabo ad peccatum, & Petrum ad conuersiōnem, ita nunc communiter illi omnes cum Aluare, Zumel, Gonzale.

Sententie
negantis
authores.

Contraria tamen sententia, quæ omnino affirmat, esse in Deo certam cognitionem futurorum huiusmodi contingentium conditionalium, tūm eorum quæ absolute aliquando futura sunt, tūm eorum quæ nunquam erunt, quia non ponetur vñquam conditio, quæ positâ illa essent, sententia (inquit) illa postquam authore Molina non primum adiumenta, sed clarij explicata, & probata est, magno consensu, & plausu totius scholæ excepta est, & agnita germa-

Authores
affirman-
tis.